

INFORMATIZACIJA INFORMACIJSKO-EVIDENCIJSKOG SUSTAVA ARHIVSKE SLUŽBE U HRVATSKOJ

Hrvoje Čabrajić*, Vlatka Lemić**

UDK: 930.25(497.5):004

Hrvoje Čabrajić, Vlatka Lemić: Informatizacija informacijsko-evidencijskog sustava arhivske službe u Hrvatskoj. Tehnički in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Zbornik referatov z dopolnilnega izobraževanja, Maribor 6/2007, str. 53-62.

Izvirnik v hrvaščini, izvleček v hrvaščini in angleščini, povzetek v angleščini.

Zadaće HDA kao središnje i matične arhivske ustanove obuhvaćaju planiranje arhivske djelatnosti, usklađivanje stručnog rada arhiva te vođenje informacijsko-dokumentacijske službe o arhivskom gradivu na nacionalnoj razini. Tijekom višegodišnjeg rada na prikupljanju, obradi i prezentaciji podataka o arhivskom gradivu i njegovim stvarateljima i imateljima iskazala se potreba za standardizacijom obrade i opisa arhivskoga gradiva, normiranjem arhivističkih postupaka i nazivlja te ujednačavanjem rada arhiva. Slijedom toga se u HDA pristupilo izradi novoga arhivskoga informacijskog sustava koji bi obuhvatio sve funkcije arhiva: čuvanje, zaštitu, obradu i korištenje arhivskoga gradiva. Njegove tehničke karakteristike uključuju WEB programsko rješenje s MS SQL serverom kao bazom te programskim jezikom C#. U ovom radu autori, ujedno i članovi projektnog tima zaduženoga za osmišljavanje i implementaciju ovoga sustava, opisuju tijek razvoja projekta Arhiv.Net od njegove ideje do realizacije.

UDC: 930.25(497.5):004

Hrvoje Čabrajić, Vlatka Lemić: Informatization of the Information-Evidence System of the Archival Service in Croatia. Technical and Field Related Problems of Traditional and Electronic Archiving. Conference Proceedings, Maribor 6/2007, pp. 53-62.

Original in Croatian, abstract in Croatian and English, summary in English.

CSA tasks, it being a central national archival institution, include planning of archival activities, coordination of archives' professional work and performing information-documentation service about archival records on national level. After many years of working on collecting, processing and presentation of data concerning archival records and records' creators and owners, the need for standardization of arranging and description of archival material, archival principles and vocabulary, as well as for unifying of archival work, has emerged. Subsequently, CSA started the construction of new archival information system, which should cover all archival functions: keeping, preserving, arranging and using of archival records. Its technical characteristics include WEB application with MS SQL server as a basis and C# computer language. Authors, which are also members of the project team in charge for creation and implementation of this system, in this article describe course development of the Arhiv.Net project, from the first idea to the final realisation.

UVOD

Arhivsku službu u Hrvatskoj čine državni arhivi, ostale baštinske ustanove u kojima se čuva arhivsko gradivo (izvan mreže državnih arhiva), stvaratelji i imatelji arhivskoga gradiva i segment upravljanja službom. Kroz mrežu državnih arhiva koja se sastoji od Hrvatskoga državnoga arhiva (HDA) i 13 područnih arhiva sa sabirnim

* Dr. sc. Hrvoje Čabrajić, Avicena, Put Supavla 30, 21 000 Split, Hrvatska.

** Vlatka Lemić, Hrvatski državni arhiv, Marulićev trg 21, 10 000 Zagreb, Hrvatska.

arhivskim centrima, arhivska služba brine o nacionalnoj arhivskoj baštini te osigurava njezinu zaštitu i informacijsku cjelovitost.

Zadaće HDA kao središnje i matične arhivske ustanove obuhvaćaju planiranje arhivske djelatnosti, usklađivanje stručnog rada arhiva te vođenje informacijsko-dokumentacijske službe o arhivskom gradivu na nacionalnoj razini. Osnovnu evidenciju predstavlja Registar arhivskih fondova i zbirke RH koji sadrži podatke o svom arhivskom gradivu u državi te o njegovim stvarateljima i imateljima. Sustavni rad na stvaranju Registra započeo je u HDA krajem prošlog desetljeća, a 2006. godine brojne i raznovrsne baze podataka u Accessu zamijenjene su WEB programskim rješenjem. Tijekom višegodišnjeg rada na prikupljanju i unošenju podataka u Registar iskazala se potreba za standardizacijom obrade i opisa arhivskoga gradiva, normiranjem arhivističkih postupaka i nazivlja te ujednačavanjem rada arhiva.

Slijedom toga se u HDA, na temelju novoga programskog rješenja Registra, pristupilo izradi novoga arhivskoga informacijskoga sustava koji bi obuhvatio sve funkcije arhiva: čuvanje, zaštitu, obradu i korištenje arhivskoga gradiva. Njegov je cilj putem jedinstvene baze podataka omogućiti normiranje i kontrolu zapisa, a istodobno racionalizirati i standardizirati poslovne procese u hrvatskim arhivima.

ARHIV.NET - IDEJA

Definirajući potrebe HDA za izgradnjom jedinstvenog informacijskog sustava državnih arhiva u Republici Hrvatskoj kao i analizom dosadašnjih pokušaja realizacije sličnih projekata uspostavljena je radna skupina pred koju je postavljen zahtjev izgradnje optimalnog rješenja koje bi dugoročno osiguralo sustav prikupljanja, obrade i prezentacije podataka o arhivskom gradivu u Hrvatskoj.

Radna skupina, sastavljena od stručnjaka Hrvatskoga državnog arhiva i tvrtke Avicena iz Splita, je prije definiranja konkretnog projektnog zadatka postavila osnovne smjernice koje bi informacijsko rješenje moralo podržavati:

1. Korištenje tehnologija koje su dostupne i tog trenutka prihvatljive,
2. Stvaranje tehnoloških preduvjeta za uključivanje svih imatelja arhivskoga gradiva u jedinstven sustav,
3. Modularnost, proširivost i jednostavna nadogradnja,
4. Jednostavnost korištenja.

Imajući u vidu da informacijsko-evidencijski sustav hrvatske arhivske službe uz državne arhive obuhvaća i podatke o svim imateljima javnog i privatnog arhivskog gradiva (više od 10.000 ustanova i osoba) bilo je razvidno da odabiru tehnologija i načinu izgradnje informacijskog sustava treba pristupiti sa stajališta dostupnosti informacijskog rješenja svim zainteresiranim imateljima. Upravo iz tog razloga arhivski informacijski sustav podignut je na razinu nacionalnog informacijskog projekta prikupljanja, obrade i prezentacije arhivskoga gradiva u Republici Hrvatskoj.

Razmatrajući tehnologije koje su radnoj skupini stajale na raspolaganju te imajući u vidu smjernice koje je projektni tim na čelu s ravnateljem HDA dr. Stjepanom Ćosićem definirao, odlučeno je da informacijski sustav mora biti definiran kao WEB programsko rješenje. Razlozi koji su bili presudni za ovakvu odluku leže u slijedećim činjenicama:

1. Raspoloživost - s obzirom na potencijalno veliki broj ustanova (javnih i privatnih) koje će tijekom vremena biti u zajedničkom sustavu bilo je jasno da se ovako kompleksan projekt mora održavati jedinstveno te da zbog zemljopisne udaljenosti nije moguće u realnom vremenu opsluživati veliki broj lokacija. Iz tog razloga WEB programsko rješenje bilo je razumljivo samo po sebi.
2. Jednostavnost održavanja - kako se informacijski sustav temeljen na WEB tehnologiji može relativno lako održavati, upravljanje ovako kompleksnim projektom jedina je alternativa.
3. Financijski aspekt - analizom i uspoređivanjem financijskih troškova vezanih uz instalaciju i održavanje informacijskog rješenja pokazalo se da bi troškovi instalacije i održavanja bilo kakvog oblika windows informacijskog rješenja u odnosu na WEB rješenje u konačnici predstavljali neodrživu financijsku stavku koja bi ugrozila cjelokupan projekt.

Mogući nedostatak izabrane tehnologije, odnosno njezin najvažniji ograničavajući čimbenik bio je brzina pristupa Internetu od strane korisnika informacijskog sustava. Analizirajući razvoj tehnologija i imajući u vidu da se brzine Interneta udvostručuju svakih šest mjeseci te da su sadašnje brzine na razini od 3 MB/sec iznimno financijski dostupne i raspoložive, testiranjem je ustanovljeno da brzina nije ograničavajući čimbenik.

Sukladno navedenim smjernicama definirana je strategija izrade informacijskog sustava, a nakon njezina donošenja pristupilo se izradi projektne dokumentacije i definiranju pojedinačnih segmenata.

ARHIV.NET - RAZVOJ SUSTAVA

Priprema ovako značajnog projekta zahtijevala je kvalitetnu organizaciju projektnog tima odgovornog za izradu informacijsko-evidencijskog sustava. Projektni tim sastavljen je od stručnjaka iz državnih arhiva i poslovno-informatičkih eksperata koji su definirane procese trebali integrirati u jedinstveni sustav.

VREMENSKO TERMINIRANJE PROJEKTA

Imajući u vidu prethodna iskustva vezana uz trajanja projekata, projektni se tim odlučio za strategiju malih funkcionalnih koraka. U praksi je to značilo odustajanje od sveobuhvatnog jedinstvenog i pluripotentnog rješenja čija će izgradnja trajati godinama i koje će svojim sadržajem odmah obuhvatiti sve elemente potrebne za funkcioniranje sustava. Odlučeno je pristupiti izgradnji sustava u malim koracima, imajući uvijek pred sobom cjelinu informacijskog rješenja u svoj njegovoj kompleksnosti. To je praktično značilo da su se pojedina rješenja definirala u relativno kratkom vremenu, te su bila prezentirana i puštena u uporabu nakon faze testiranja. Ovakva strategija osigurala nam je dvostruku korist:

- a. Uvođenje novih tehnologija i informacijskih sustava samo je po sebi stresno za korisnike, posebice imajući u vidu informatičku pismenost i dotadašnju poslovnu logiku rada. Puštanjem u operativnu uporabu pojedinih rješenja korisnici su bili suočeni s korištenjem informacijskog sustava na razini simplificiranosti te su bez većih otpora savladali osnove logike rada informacijskog sustava.

- b. Bez obzira na kvalitetu projektnog tima uspjeh ovakvog projekta ovisi o korisnicima odgovornima za unošenja podataka. Upravo oslušujući reakcije korisnika projektni je tim svakodnevno dobivao niz korisnih sugestija i primjedbi koje su kasnije implementirane u sam sustav. Na ovakav je način postignuta optimalna interakcija djelatnika tj. korisnika i projektnog tima što je rezultiralo značajnim poboljšanjima, pojednostavljenjima i ubrzanjem obrade arhivskog gradiva.

MODULARNOST

Analizom svih područja djelatnosti državnih arhiva, kompleksnosti te iznimno velikim i funkcionalno različitim logičko-poslovnim procesima, projektni tim je stavljen pred dilemu:

- a. pristupiti izradi cjelovitog rješenja, ili
- b. definirati informacijski sustav kao modularni imajući uvijek pred sobom cjelokupnu sliku

Jednoglasno je stajalište bilo pristupiti izradi jedinstvenog informacijskog sustava na modularnom principu. U praksi je to značilo:

- a. definirati osnovne poslovne procese kroz zasebne module koji će, u određenom trenutku, moći funkcionirati kao jedinstven sustav
- b. osigurati da se moduli mogu realizirati kao neovisni zasebni podprojekti
- c. osigurati maksimalnu fleksibilnost modula u smislu nadogradnji, izmjena i dopuna novim funkcionalnostima
- d. osigurati mogućnost međusobne integracije različitih modula

Ovako osmišljen pristup osigurao je izradu i implementaciju pojedinih modula u relativno kratkom vremenu. Implementacija i korištenje informacijskog sustava temeljenog na definiranju, izvođenju i primjeni po modularnom principu osigurala je da korisnici informacijskog sustava lakše prihvate rad na programskom rješenju, a obuka za rad na sustavu je ubrzana iz razloga što je osnovna logika rada za korisnike uvedena kroz prve osnovne module koji su implementirani.

DOSTUPNOST INFORMACIJSKOG SUSTAVA

Razmišljajući o novom informacijskom sustavu kao jedinstvenom nacionalnom projektu prikupljanja, obrade i prezentacije podataka o arhivskom gradivu u Republici Hrvatskoj pred projektni je tim stavljena odgovornost osmišljavanja sustava koji bi trebao osigurati uključivanje svih imatelja (javnih i privatnih) arhivskog gradiva obuhvaćenih sustavom nadzora državnih arhiva. Analizirajući poslovne procese definirani su poslovno-radni procesi koji se odnose na:

- a. Hrvatski državni arhiv kao središnju i matičnu arhivsku ustanovu
- b. područne državne arhive u Republici Hrvatskoj
- c. imatelje arhivskoga gradiva (javne i privatne)

Imajući na umu navedene specifičnosti pojedinih korisnika projektni je tim definirajući funkcionalnosti iste podijelio u dva segmenta:

- a. Zajedničke funkcionalnosti
- b. Specifične funkcionalnosti

Definiranje funkcionalnosti osiguralo je mogućnost kreiranja sigurnosnog sustava koji se brine o pristupanju pojedinim dijelovima informacijskog sustava u odnosu na pravo i vrstu imatelja arhivskog gradiva. Na ovaj je način osigurano jednostavno registriranje i pristupanje sustavu s bilo kojeg računala koje je spojeno na Internet.

SIGURNOST

Projektni je tim posebnu pažnju posvetio sigurnosti informacijskog sustava koja je definirana na nekoliko razina, podrazumijevajući multifunkcionalno djelovanje. Sam sustav osmišljen je na način postojanja dva djela:

- a. **Otvoreni dio informacijskog sustava** - namijenjen je vanjskim korisnicima sustava koji žele pretraživati bazu podataka i kataloge te koristiti usluge koje će biti prezentirane unutar sustava
- b. **Zaštićeni dio informacijskog sustava** - namijenjen je djelatnicima arhiva, naravno poštujući sigurnosne protokole informacijskog sustava. U zaštićenom dijelu sustava odvijaju se svi stručno-poslovni procesi koji definiraju obradu i upravljanje arhivskim gradivom.

Pri definiranju zaštite informacijskog sustava, projektni je tim vodio brigu o više razina zaštite podataka:

- a. **Zaštita podataka tj. razmjena podataka preko Interneta** - s obzirom da je sustav zamišljen kao WEB aplikacija bilo je jasno da se razmjena podataka unutar sustava imatelja arhivskog gradiva (korisnik-server-korisnik) odvija na otvoren način i da je dostupna na Internetu ako se koriste uobičajeni protokoli. Iz tog razloga definirana je potreba korištenja http protokola kao i osiguranje sigurnosnog certifikata koji jamče sigurnu razmjenu podataka unutar zaštićenog dijela informacijskog sustava, a koji međusobno komuniciraju preko Interneta.
- b. **Zaštita programskog rješenja** - pristup zaštićenom dijelu programskog rješenja definiran je odgovarajućom razinom zaštite odnosno pristupa, a koji se definira upisom korisničkog imena i zaporke.
- c. **Zaštita podataka unutar sustava** - Pristup zaštićenom dijelu informacijskog sustava ne znači automatsku mogućnost pristupa svim funkcionalnostima. Pristup funkcionalnostima definiran je ovlastima koje se dodjeljuju pojedinim djelatnicima imatelja arhivskog gradiva u odnosu na tip imatelja (HDA, državni arhiv ili imatelj u nadležnosti arhiva), pripadnost djelatnika pojedinom odjelu u sastavu imatelja, pripadnost djelatnika poslovnom procesu ili pak dodjeljivanje pojedinačnih zapisa djelatniku unutar informacijskog sustava. Na ovakav su način definirane 4 razine sigurnosti pristupa:
 - a. dijelovima informacijskog sustava
 - b. pojedinim modulima informacijskog sustava
 - c. pojedinim funkcionalnostima unutar modula
 - d. pojedinima zapisima

ODABIR TEHNOLOGIJE

Pri odabiru tehnologije na kojoj će biti temeljen jedinstveni informacijsko-evidencijski sustav, projektni se tim opredijelio za MS SQL 2005 bazu podataka. Kao razvojni jezik je odabran C# i dijelom java a sve na dot.net tehnologiji.

IMPLEMENTACIJA SUSTAVA PREGLEDA DIGITALNIH SADRŽAJA

Kao bitan segment novoga informacijskog sustava u Internet okruženju pred projektni je tim stavljena zadaća omogućavanja dostupnosti digitalnih sadržaja. Modul prezentacije digitalnih sadržaja definiran je kroz poseban modul unutar informacijskog sustava. Definiranju ovog modula prethodila je detaljna analiza i uvođenje strogih pravila upravljanja digitaliziranim sadržajima. Prihvaćenim je konceptom obuhvaćeno više poslovnih procesa:

- a. Digitalizacija arhivskog gradiva
- b. Obrada digitaliziranih zapisa
- c. Spremanje master kopija na storage
- d. Automatsko kreiranje Web kopija (JPEG format)
- e. Prezentacija digitalnog sadržaja unutar programskog rješenja

Ovako definiranim i usvojenim konceptom osigurana je intaktnost i zaštita master kopija digitaliziranih zapisa. Web kopijama je vanjskim korisnicima omogućen pristup i pregled digitalnih sadržaja, no bez mogućnosti njihovog kvalitetnog download-a (skidanja i ispisa).

NOVE TEHNOLOGIJE

Projektni se tim našao pred dilemom koju tehnologiju koristiti u poslovnim procesima koji, kao bitnu karakteristiku, u svom sadržaju imaju potrebu kontinuiranog fizičkog praćenje i nadzora nad arhivskim gradivom. Radi kompleksnosti pitanja praćenja arhivskoga gradiva postavljene su smjernice koje bi trebale definirati izabranu tehnologiju:

- a. sustav mora osiguravati što je moguće viši stupanj sigurnosti i pouzdanosti
- b. sustav treba dozvoljavati evidentiranje svih vrsta fizičkih jedinica arhivskoga gradiva
- c. sustav mora osigurati jednostavnu evidenciju arhivskih jedinica uključujući i pojedinačne komade
- d. s obzirom na količinu arhivskoga gradiva sustav mora biti sveobuhvatan
- e. ljudska pogreška treba biti svedena na najmanju moguću mjeru
- f. sigurnost i nadzor nad arhivskim gradivom moraju biti iznimno pouzdani
- g. uporaba mora biti jednostavna

Imajući na umu gore navedene smjernice, uobičajene tehnologije koje su nam bile na raspolaganju kao što su barkod sustavi kontrole i praćenja, nisu mogle adekvatno odgovoriti na visoko postavljene zahtjeve. Logičnim se rješenjem učinilo

pokušati implementirati RFID tehnologiju koja je po našoj procjeni „budućnost pred vratima“.

U svojem najjednostavnijem obliku (samo čitanje) RFID se koristi kao zamjena za barkod tehnologiju. Prednosti koji nudi su:

- a. visok stupanj sigurnosti
- b. 100% točnost čitanja
- c. sposobnost da izdrži različite vremenske uvjete
- d. isključuje potrebu da arhivsko gradivo bude u vidnom polju čitača

Točnost čitanja često je odlučujući čimbenik za izbor RFID. U usporedbi s fiksno postavljenim barkod čitačima u prvom prijelazu točnost čitanja iznosi 95-98% što je odličan rezultat, no ovisno o vremenskim uvjetima i održavanju, njihova učinkovitost često pada ispod 90%. U većini vremenskih uvjeta RFID može postići 99,5-100% pri prvom prolazu. Nadalje, važna je činjenica da nema pokretnih dijelova tako da je održavanje pojednostavljeno, a sam hardver je robusniji.

Vrijednost RFID tehnologije dodatno se potvrđuje činjenicom da informacije koje se nalaze u identifikacijskim naljepnicama ne trebaju biti u vidnom polju čitača. Sposobnost da prodire u većinu ne-metalnih materijala omogućuje da RFID tagovi mogu biti ugrađeni u arhivsko gradivo, a gradivo može biti zapečaćeno u ambalaži bez ikakvih posljedica za čitanje. Velika prednost RFID tehnologije je da se u samo jednom čitanju, istovremeno, može pročitati više različitih tagova, čime se postižu značajne vremenske uštede.

ARHIV.NET - REALIZACIJA

Programsko rješenje novog informacijsko-evidencijskog sustava instalirano je na server Hrvatskoga državnog arhiva u listopadu 2006. godine. Okosnicu sustava predstavlja Registar arhivskih fondova i zbirki RH, središnja evidencija arhivskoga gradiva koja se temelji na podacima iz općih inventara i drugih evidencija arhivskoga gradiva koje se vode u javnim arhivima. Upis u Registar sadrži podatke o signaturi, klasifikacijskoj oznaci i nazivu fonda/zbirke, vremenskom rasponu, količinama (izraženih brojem fizičkih jedinica i odgovarajućih mjernih jedinica) i središnosti cjelina gradiva, podfondovima i/ili serijama te registraturnim i arhivskim pomagalima. Nadopunjuju ih podaci o stvarateljima (nazivi, vrijeme djelovanja i sjedište) i imateljima gradiva, akvizicijama, vrednovanju gradiva te informacije o postojanju sigurnosnih snimaka. Ovi i drugi podaci iz Registra, poput bibliografija radova objavljenoga gradiva i onih nastalih njegovim korištenjem vode se u Dosjeima fondova i zbirki. Obaveza je svih arhiva podatke za Registar, odnosno tekuće izmjene i dopune, jednom godišnje dostaviti HDA. Podaci o muzejima, knjižnicama, zavodima i drugim imateljima izvan sustava državnih arhiva prikupljaju se neposrednim nadzorom i kontaktima arhiva s svakom od tih ustanova.

Navedeni su podaci u novom programskom rješenju Registra organizirani u modulu Obrada arhivskoga gradiva i osmišljeni u nekoliko osnovnih, međusobno povezanih skupina podataka:

- a. Fondovi
- b. Stvaratelj
- c. Imatelji

Opis podataka definiran je sukladno ISAD(G) i ISAR(CPF) međunarodnim arhivističkim standardima, a uz njih postoje vezne tablice dopunskih podataka poput obavijesnih pomagala i bibliografija gradiva koje nadopunjuju opis arhivskih jedinica, a dostupne su i u obliku posebnih popisa. Nakon obuke djelatnika HDA za rad u novom sustavu pristupilo se ažuriranju starih i unošenju novih podataka te je u Arhiv.Net trenutno uneseno 16.000 fondova i zbirki, 250 imatelja i 9.500 stvaratelja arhivskoga gradiva. Uz njih je u modulu Obrade opisano i oko 1.000 obavijesnih pomagala, klasifikacijski sustav sa opisom pojedinih klasa i popis mjesta koji služi za definiranje središta stvarateljja gradiva.

The screenshot shows the 'Fondovi i zbirke' (Funds and Collections) section of the Hrvatski Državni Arhiv website. The page displays a list of archival funds and collections, each with a unique identifier (HR-DAST-1 to HR-DAST-20), a name, a signature, a date range, and the responsible institution (Državni arhiv u Splitu). The interface includes a search bar, navigation tabs, and a sidebar with various menu options.

Novi	Uredi	Pregledaj	Naziv	Signatura	Razdoblje	Imatelji	Status
			Splitaska općina	HR-DAST-1	1494 - 1802	Državni arhiv u Splitu	
			Providur Klisa	HR-DAST-2	1648 - 1797	Državni arhiv u Splitu	
			Mjesno stariješinstvo Klis	HR-DAST-3	1798 - 1806	Državni arhiv u Splitu	
			Uprava dalmatinskih rudnika u Zadru	HR-DAST-4	1819 - 1920	Državni arhiv u Splitu	
			Kotarsko poglavarstvo Split	HR-DAST-5	1821 - 1918	Državni arhiv u Splitu	
			Općina Bol	HR-DAST-6	1820 - 1918	Državni arhiv u Splitu	
			Općina Komiza	HR-DAST-7	1816 - 1941	Državni arhiv u Splitu	
			Općina Vis	HR-DAST-8	1918 - 1943	Državni arhiv u Splitu	
			Kotarski narodni odbor Split	HR-DAST-9	1945 - 1952	Državni arhiv u Splitu	
			Lučka kapetanija II. reda Omiš	HR-DAST-10	1918 - 1943	Državni arhiv u Splitu	
			Lučka kapetanija I. reda Split	HR-DAST-11	1857 - 1944	Državni arhiv u Splitu	
			Lučka ispostava Komiza	HR-DAST-12	1833 - 1918	Državni arhiv u Splitu	
			Lučko zastupstvo Krilo	HR-DAST-13	1907 - 1945	Državni arhiv u Splitu	
			Ispostava banske vlasti Banovine hrvatske	HR-DAST-14	1921 - 1941	Državni arhiv u Splitu	
			Financijska kontrola Split	HR-DAST-15	1920 - 1945	Državni arhiv u Splitu	
			Direkcija pomorskog saobraćaja u Splitu	HR-DAST-16	1919 - 1941	Državni arhiv u Splitu	
			Kotarska oblast Split	HR-DAST-17	1925 - 1941	Državni arhiv u Splitu	
			Tržno povjereništvo općine Split	HR-DAST-18	1913 - 1932	Državni arhiv u Splitu	
			Javni bilježnici srednje Dalmacije	HR-DAST-19	1612 - 1944	Državni arhiv u Splitu	
			Francuski konzulat	HR-DAST-20	1923 - 1941	Državni arhiv u Splitu	

Od ostalih predviđenih modula do veljače 2007. implementirani su moduli Evidencije arhiva i Središnje i matične evidencije arhivske službe te je započet rad u njima. U Evidencijama se vode zakonom i provedbenim propisima definirane evidencije pojedinih arhiva poput Knjige akvizicija, Knjige depozita, Knjiga snimljenoga gradiva, Knjige restauriranoga gradiva te ostalih propisanih evidencija i dokumentacije. Središnje evidencije matične službe uz već spomenuti Registar obuhvaćaju Upisnik vlasnika i imatelja privatnoga arhivskoga gradiva u RH, Registar arhivskoga gradiva RH koje je proglašeno kulturnim dobrom, Evidenciju o arhivskome gradivu od značenja za RH u inozemstvu i o gradivu iseljene Hrvatske, Upisnik arhiva u Hrvatskoj i Evidenciju osoba zaposlenih u državnim arhivima.

Uz navedene module opsežniji je rad započet u modulu Vanjska služba budući je vođenje evidencija o stvarateljima i imateljima arhivskoga gradiva na području svoje nadležnosti važna aktivnosti državnih arhiva. U sustavu nadzora državnih arhiva trenutno je više oko 10.000 stvaratelja javnoga arhivskoga gradiva s obvezom predaje gradiva arhivu po isteku rokova čuvanja te više stotina stvaratelja i ustanova koje same čuvaju gradivo. Okupljanje podataka o svim imateljima i stvarateljima

arhivskoga gradiva na jednom mjestu presudno je za stvaranje nacionalnoga sustava. Ovo programsko rješenje omogućuje uključivanje svih imatelja arhivskoga gradiva u Hrvatskoj u jedinstveni sustav evidentiranja i obrade arhivskog gradiva, što predstavlja veliku prekretnicu u radu državnih arhiva i imatelja arhivskoga gradiva te je dugoročni razvojni interes arhivske službe.

ZAKLJUČAK

Informacijski sustav državnih arhiva je dinamička struktura koja je u fazi kontinuiranog rasta i razvoja. Definiranje novih funkcionalnosti i osmišljavanje dodatnih modula čine ovaj projekt zanimljivim, dinamičnim i izazovnim. Novi jedinstveni arhivski informacijsko-evidencijski sustav obuhvaća nekoliko modula: Obradu arhivskoga gradiva, Evidencije arhiva, Središnje i matične evidencije arhivske službe, Vanjsku službu i Korisničku službu.

Mišljenja smo da će sustav, na način na koji je osmišljen i implementiran u praksi, predstavljati značajan korak u budućem radu arhiva. Posebno treba istaknuti uključivanje svih imatelja arhivskog gradiva u Republici Hrvatskoj u jedinstveni sustav evidentiranja i obrade arhivskog gradiva. Realizacija ovoga razvojnog projekta arhivske službe, predviđena za 2007. godinu, omogućit će uspostavu cjelovitog nacionalnog integriranog sustava razmjene podataka između ustanova koje čuvaju arhivsko gradivo te standardiziranje i podizanje kvalitete usluga i službi u arhivima.

LITERATURA

- *Zakon o arhivima i arhivskom gradivu. Narodne novine 105/1997.*
- *Pravilnik o evidencijama u arhivima. Narodne novine 90/2002.*
- *Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskoga i registraturnog gradiva izvan arhiva. Narodne novine 63/2004.*
- *Pravilnik o uvjetima smještaja, opreme, zaštite i obrade arhivskog gradiva, broju i strukturi stručnog osoblja u arhivima. Narodne novine 65/2004.*

SUMMARY

INFORMATIZATION OF THE INFORMATION-EVIDENCE SYSTEM OF THE ARCHIVAL SERVICE IN CROATIA

Archival service in Croatia consists of state archives, other heritage institutions which keep archival material (outside state archives network), creators and owners of archival records and service management. Through the network of state archives, which includes Croatian State Archives (CSA) and 13 regional state archives, archival service takes care of national archival heritage and provides for its protection and information integrity.

CSA tasks, it being a central national archival institution, include planning of archival activities, coordination of archives' professional work and performing information-documentation service about archival records on national level. Basic evidence is the Register of archival fonds and collections of the Republic of Croatia,

which contains data about all archival records in the state, together with data on records' creators and owners. Systematic work on the Register's creation started in CSA in the beginning of the last decade, and during 2006 large number of different Access databases have been replaced with WEB application. After many years of working on collecting, processing and presentation of data concerning archival records and records' creators and owners, the need for standardization of arranging and description of archival material, archival principles and vocabulary, as well as for unifying of archival work, has emerged.

Subsequently, on the basis of the new Register software application, CSA started the construction of new archival information system, which should cover all archival functions: keeping, preserving, arranging and using of archival records. Its goal is to, in the unique database, make possible standardisation and control of records, and in the same time rationalisation and standardisation of business processes in Croatian archives.

Technical characteristics of new information system include WEB application with MS SQL server as a basis and C# computer language. Advantages of this solution are building of uniform base and uniform system of data protection with minimal costs (installation, maintenance and data backup). New unique archival information-evidence system includes few modules: Arranging of archival material, Archival documentation, National archival service' central evidences, Service for archival records outside archives and User service. Realisation of this development project of archival service, planned for the year 2007, will enable establishment of unique national integrated system of data exchange among the institutions that keep archival material as well as standardisation and increasing quality of provision and services in archives.